

ТМ	Г. XXXIII	Бр. 4	Стр. 1639-1641	Ниш	октобар - децембар	2009.
----	-----------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

Приказ дела
Примљено: 17.8.2009.

Татјана Вулић

КА НОВИМ ПУТЕВИМА САЗНАЊА*

Када на Гугл претраживачу укуцате име социолога Љубише Р. Митровића отвориће вам се неколико стотина одредница, након чега следи упознавање са једним од најплодотворнијих стваралаца српске социолошке мисли. Социолог којим би се поносили и народи развијеније социолошке мисли. Педагог кога памте и радо се сећају генерације студената нишког Универзитета. Ментор и члан комисија иних магистранада и докторанада, од којих су поједини данас угледни представници науке најпозваније да тумачи савремена друштвена кретања.

Богатом опусу од преко 400 библиографских јединица из области социологије како на српском, тако и на руском, немачком, француском, енглеском и бугарском језику, крајем 2008. године аутор је додао још једно дело. Наиме, у издању београдског Института за политичке студије, у оквиру библиотеке *Друштвене студије*, објављена је књига „Творци нових парадигми у социологији“.

Књига обухвата десет радова (осврти, расправе, пледоајен), од којих су седам већ презентовани јавности у истакнутим домаћим и страним научним часописима, те на научним конференцијама, а три су нова. Енигму садржаја одгонета сам наслов дела. И како аутор у предговору пише: „У овој књизи дат је приказ главних гуруа савремених социолошких парадигми и изложене су њихове основне тезе. Листа знаменитих социолога из друге половине XX века који су засновали нове парадигме овим није завршена“ (стр. 8).

Пут од теоријског плурализма ка интегралној парадигми у социологији, Митровић започиње одељком у коме говори о стваралачким метаморфозама Алена Турена. Како је Турен, као социолог новог правца, отворио пут ка конституисању и редефинисању научне парадигме, с правом се „стабло нових парадигми“ у овој студији управо и грана од њега. Турен је окренут ка обнови значаја антропологије и културологије у разумевању улоге личности и културе у настајућем постсоцијалном друштву. Митровић поставља питање: да ли својим наглашеним антропологизмом и психологизмом Турен не затвара врата социјалној парадигми и не излази „са оне стране социологије“? Једном комплементарном анализом Туренових дела и допри-

tanjakg@filfak.ni.ac.rs

* Љубиша Р. Митровић, *Творци нових парадигми*, Институт за политичке студије, Београд, 2008.

носа новој социолошкој мисли, аутор даје критички однос, стављајући под сумњу „Туренов захтев за прераним отписивањем улоге нових друштвених покрета као актера у савремености“, остављајући да о томе свој суд пружи и научна критика.

Из обиља питања, проблема, полазних ставова, значајних мисли од Макијавелија и Хобса до Маркса, Вебера и Зимла, као и Ралфа Дарендорфа, Луиса Козера и Рандала Колинса, у другом одељку, Митровић је издвојио и коментарисао оно што му је требало да би објаснио и што потпуније разумео како и зашто настаје, развија се и постоји теорија друштвених сукоба/конфликтна теорија.

У трећем одељку аутор, даје осврт на Хабермасову теорију комуникативног деловања анализирајући и при томе откривајући „рањива места Хабермасове теорије, почев од прераног и радикалног напуштања Марксове парадигме рада до редукције комплексне и противречне класне природе друштва на комуникативну заједницу и идеалистичку фетишизацију улоге рационалног дискурса, комуникативног деловања и споразумевања“ (стр. 44).

У расправи „Допринос Имануела Волерстина мондологији и критичкој теорији глобалне транзиције светског система“, Митровић најпре освртом на различите типологије транзиције, па потом на Волерстиново ново парадигмолошко поимање транзиције, пружа поуздани ослонац како за теоријску, тако и за сваку другу научну активност у дефинисању транзиције, као „садашњице“ друштва постмодерне. Да је пред нама несумњиво темељно и незаобилазно дело, полазна основа за све оне који намеравају да се баве или посвете проучавању теорије и проблемима савременог друштва, сведочи и пледоаје Бурдијеове критике неолибералне филозофије развоја, мита о мондијализацији и новој Европи. С обзиром на значај ових гуруа нових парадигми у социологији, аутор им посвећује готово трећину књиге, настављајући уобичајену праксу да његове књиге буду извор и први корак у теоријском и емпиријском бављењу социологијом.

Освртима о „Постмодерној социолошкој теорији“ и “Мануел Кастелсовој парадигми информационог начина развоја и умреженог друштва“, Митровић нам отвара врата на путу ка новим социолошким парадигмама информационог доба – умреженог друштва информационог капитализма насталог под утицајем информационе револуције. Аутор упућује критичку оцену да се Мануел Кастелс „плетући своју причу о умреженом друштву и сам уплео у њу“, чинећи уступак ратној привреди Америке, њеној хегемонији и мондијализованом капиталу, истовремено се сукобљавајући са сопственим идеалима слободног и праведног друштва.

За крај књиге, Митровић се определио да нам представи три нова рада: “Урлик Бек о рефлексивној модернизацији, ризичном друштву и глобализацији“, „Вјачеслав Кузњецов – творац гекултурне парадигме и утемељивач социологије културе мира“ и „Жорж Рицеров пледоаје за интегрисаном парадигмом и његова критика глобализације као мекдонализација друштва“. Освртима на социолошке парадигме Бека, Кузњецова и Рицера, Митровић је дао завидан допринос развоју академске социологије, кроз вишедимензионалан приступ: социолошки, филозофски, политиколошки, комуниколошки и културолошки.

Књига је компонована значајки, смисаоно. Њени делови су повезани и садржајем и начином обраде. Краси је лако и разумљиво читање. Служећи

се техником кратких поглавља, аутор теоретичаре нових социолошких парадигми зналачки лоцира у теоријску струју и при том нам даје језгровит резиме главних критика сваког аутора или саме теорије, унапређујући нам сазнања и виђења социолошких гуруа модерне.

Придружујемо се оци самог писца, изреченој у уводу, да књига „Творци нових парадигми у социологији“, која ужој и широј стручној јавности нуди приказе гуруа савремених социолошких парадигми друге половине XX века, „представља својеврсни изазов и обавезу новим генерацијама научника, али и претпоставку даљег развоја и напретка науке“, због чега је топло препоручујемо широкој, не само социолошкој читалачкој публици.